

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (osmo vijeće)

15. rujna 2016.*

„Tržišno natjecanje – Zloraba vladajućeg položaja – Svjetsko tržište konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu – Odluka kojom obveze koje je ponudio poduzetnik u vladajućem položaju postaju obvezujuće – Članak 9. Uredbe (EZ) br. 1/2003“

U predmetu T-76/14,

Morningstar, Inc., sa sjedištem u Chicagu, Illinois (Sjedinjene Američke Države), koje zastupaju S. Kinsella, K. Daly, P. Harrison, *solicitors*, i M. Abenhaïm, odvjetnik

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju F. Castilla Contreras, A. Dawes i F. Ronkes Agerbeek, agenti,

tuženik,

koju podupiru

Thomson Reuters Corp., sa sjedištem u Torontu (Kanada),

i

Reuters Ltd, sa sjedištem u Londonu (Ujedinjena Kraljevina),

koje zastupaju A. Nourry, G. Olsen and C. Ghosh, *solicitors*,

intervenijenti,

povodom zahtjeva koji se temelji na članku 263. UFEU-a i kojim se traži poništenje Odluke Komisije C(2012) 9635 od 20. prosinca 2012. o postupku primjene članka 102. UFEU-a i članka 54. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/D2/39.654 – Oznake Reutersovih financijskih instrumenata (RIC)),

OPĆI SUD (osmo vijeće)

u sastavu: D. Gratsias, predsjednik vijeća, M. Kancheva i C. Wetter (izvjestitelj), suci,

tajnik: L. Grzegorzcyk, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 3. ožujka 2016.,

* Jezik postupka: engleski

donosi sljedeću

Presudu

Okolnosti spora

- 1 Europska komisija je 30. listopada 2009. odlučila pokrenuti postupak protiv Thomson Reuters Corporation i društava pod njegovom izravnom ili neizravnom kontrolom, uključujući Reuters Limited (u daljnjem tekstu: TR) zbog navodne zloporabe vladajućeg položaja na svjetskom tržištu konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu.
- 2 Komisija je 19. rujna 2011. donijela prethodnu ocjenu, u skladu s člankom 9. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101. i 102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165., i ispravak u SL-u 2016., L 173, str. 108.), o čemu je obavijestila TR 20. rujna 2011.
- 3 Prema preliminarnoj ocjeni, TR zauzima vladajući položaj na svjetskom tržištu konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu. Moguće je da je on zlorabio svoj vladajući položaj nametanjem određenih ograničenja u pogledu uporabe oznaka Reutersovih financijskih instrumenata (u daljnjem tekstu: oznake RIC). Oznake RIC su kratke alfanumeričke oznake koje je TR razvio radi identifikacije vrijednosnih papira i mjesta gdje se njima trgovalo.
- 4 TR zabranjuje svojim kupcima korištenje oznaka RIC za pronalaženje podataka u konsolidiranim prijenosima podataka u realnom vremenu drugih dobavljača i sprečava treće osobe i konkurentske dobavljače da razvijaju i održavaju korelacijske tablice koje sadržavaju oznake RIC, čime se omogućuje interakcija između sustava njihovih klijenata i konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu drugih dobavljača. U svojoj preliminarnoj ocjeni Komisija je došla do zaključka da su takve prakse stvorile značajne prepreke promjeni dobavljača prijenosa podataka i da predstavljaju zloporabu vladajućeg položaja u smislu članka 102. UFEU-a i članka 54. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (EGP).
- 5 TR je 8. studenoga 2011., u skladu s člankom 9. stavkom 1. Uredbe br. 1/2003., podnio Komisiji ponudu o preuzimanju obveza u cilju rješavanja pitanja koje je potonja iznijela u svojoj preliminarnoj ocjeni.
- 6 U toj ponudi o preuzimanju obveza TR je među ostalim predložio:
 - da se njegovim klijentima omogući sklapanje proširenog ugovora o licenci o oznakama RIC (u daljnjem tekstu: ERL). ERL omogućava klijentu da nakon plaćanja mjesečne pristojbe za licencu koristi oznake RIC za pretraživanje podataka u konsolidiranim prijenosima podataka u realnom vremenu koje nude konkurentski dobavljači i, na taj način, promjenu jedne ili više njihovih aplikacija;
 - pružanje potrebnih informacija kako bi omogućio svojim klijentima utvrđivanje podudarnosti između oznaka RIC i sustava kodiranja konkurentskih dobavljača u cilju promjene dobavljača.
- 7 Komisija je 14. prosinca 2011. u *Službenom listu Europske unije* objavila poziv u skladu s člankom 27. stavkom 4. Uredbe br. 1/2003, sa sažetim prikazom predmeta i obveza, i pozvala zainteresirane treće strane da dostave očitovanja o prijedlogu TR-a.

- 8 Komisija je 7. ožujka 2012. obavijestila TR o očitovanjima koje je zaprimila od zainteresiranih trećih strana nakon objave poziva o ispitivanju tržišta.
- 9 Kao odgovor na zaprimljena očitovanja, TR je 27. lipnja 2012. podnio revidiranu ponudu preuzimanja obveza. Glavne promjene su bile sljedeće:
- iznos pristojbe za ERL je smanjen;
 - struktura pristojbe za ERL više nije bila vezana uz postojeće popuste za konsolidirane prijenose podataka u realnom vremenu TR-a. Također je pojednostavljena i učinjena preglednijom;
 - klijenti koji stvarno posluju u Europskom gospodarskom prostoru (EGP) mogu koristiti ERL u cijelom svijetu;
 - ERL se odnosio na oznake RIC iz jednog izvora *over-the-counter* instrumenata, pod uvjetom da relevantni doprinositelj pristane na to (osim ako je TR jedini dobavljač *over-the-counter* podataka u trenutku promjene);
 - ERL je obuhvaćao ljudska sučelja na poslužiteljskim aplikacijama (bez dodatnih troškova);
 - osim početnog razdoblja od pet godina, tijekom kojega je ERL bio dostupan uz pretplatu, postojala je opcija produljenja pretplate za klijente uz simboličnu naknadu za dodatne dvije godine;
 - pružanje odvojene dopunske licence, u predmetnom slučaju licence usmjerene na programere trećih strana (u daljnjem tekstu: TPD), kako bi im se omogućilo da razviju korelacijske tablice koje klijentima TR-a omogućuju jednostavnu promjenu dobavljača.
- 10 Komisija je 12. srpnja 2012. pokrenula drugo ispitivanje sudionika na tržištu i objavila izmijenjene obveze, sukladno članku 27. stavku 4. Uredbe br. 1/2003.
- 11 Komisija je 25. rujna 2012. obavijestila TR o očitovanjima koja je zaprimila od zainteresiranih trećih strana, nakon objave drugog poziva o ispitivanju tržišta.
- 12 TR je 7. studenoga 2012. poslao treći niz obveza (u daljnjem tekstu: konačne obveze), koje sadržavaju sljedeće odredbe:
- klauzula u točki 7.1 konačnih obveza sadržava izmijenjenu definiciju pojma „programer treće strane” koja dopušta programerima trećih strana da sklapaju ugovore s drugim dobavljačima konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu u cilju razvoja korelacijskih tablica, što bi klijentima TR-a omogućilo promjenu dobavljača;
 - programerima trećih strana dopušteno je ne samo da „razvijaju” korelacijske tablice, već i da ih „održavaju i ažuriraju” (klauzula u točki 1.8 TPD-a);
 - TPD priložen konačnim obvezama više ne sadržava klauzulu u točki 3.5 TPD-a priloženog izmijenjenim obvezama. Ta klauzula je sadržavala odredbe prema kojoj programer treće strane ne bi mogao „prikazati da [bi] korištenje podobnih oznaka RIC za pozivanje podataka treće strane bilo praktično ili ostvarivo u svim okolnostima ili da bi [moglo] dovesti do problema vezanih uz integritet podataka ili drugih funkcionalnih problema”;
 - klauzule u točki 3.2.8 konačnih obveza i točki 1.3(c) TDPL-a daju ovlaštenje programerima trećih strana i drugim dobavljačima konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu da surađuju u cilju razvoja, održavanja i marketinga mapiranja tablica;

- klauzula u točki 3.2.9 konačnih obveza i one u točkama 1.3(d) i 1.4 TPDL-a povećavaju razinu informacija koje treći razvojni programeri i drugi dobavljači konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu mogu izmijeniti. Iz toga slijedi da treći razvojni programeri mogu pružiti drugim dobavljačima konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu opisne referentne podatke koji se odnose na oznake RIC (ali ne i same oznake RIC) u situacijama u kojima treći razvojni programer nije u mogućnosti izvesti mapiranje konkurentskog kodnog sustava dobavljača konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu.
- 13 Konačne obveze TR-a također predviđaju, u Prilogu V., imenovanje neovisnog povjerenika nadležnog za njihovo praćenje. Uloga povjerenika je praćenje usklađenosti s tim obvezama i podnošenje redovitog izvješća Komisiji te, po potrebi, predlaganje Komisiji mjera koje treba poduzeti kako bi se osigurala usklađenost s tim obvezama, kao i izvještavanje o rezultatima postupka rješavanja sporova koji su predviđeni u Prilogu IV. konačnim obvezama.
- 14 Komisija je utvrdila da su navedene obveze dovoljne za otklanjanje navedenih problema tržišnog natjecanja. U skladu s tim, 20. prosinca 2012. usvojila je, u skladu s člankom 9. stavkom 1. Uredbe br. 1/2003, odluku vezanu uz postupak primjene članka 102. UFEU i članka 54. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/D2/39.654 — Oznake financijskih instrumenata Reuters (oznake RIC)) (SL 2013., C 326, str. 4.; u daljnjem tekstu: pobijana odluka), čiji je sažetak objavljen u *Službenom listu Europske unije*, što je obveze koje je predložio TR učinilo obvezujućima. U toj odluci Komisija je također zaključila da, u pogledu tih obveza, više nema osnove za njezino djelovanje.

Postupak i zahtjevi stranaka

- 15 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 4. veljače 2014. tužitelj Morningstar, Inc. pokrenuo je ovaj postupak.
- 16 Komisija je 16. svibnja 2014. podnijela odgovor na tužbu.
- 17 Odgovor je podnesen tajništvu Općeg suda 5. kolovoza 2014.
- 18 Mjerom upravljanja postupkom od 27. kolovoza 2014. Opći sud (osmo vijeće) je zatražio od Komisije da podnese preliminarnu ocjenu, u verziji koja nije klasificirana oznakom tajnosti, koju je izvršila u skladu s člankom 9. stavkom 1. Uredbe br. 1/2003 u ovom predmetu. Komisija je taj zahtjev ispunila u za to određenom roku.
- 19 Odgovor na repliku podnesen je tajništvu Općeg suda 16. listopada 2014.
- 20 Rješenjem od 21. listopada 2014. predsjednik osmog vijeća Općeg suda prihvatio je zahtjev za intervenciju TR-a, podnesen tajništvu Općeg suda 22. svibnja 2014.
- 21 TR je 2. siječnja 2015. dostavio svoj intervencijski podnesak.
- 22 Očitovanja glavnih stranaka na intervencijski podnesak TR-a zaprimljena su u tajništvu Općeg suda u za to određenom roku.
- 23 Na prijedlog suca izvjestitelja Opći sud (osmo vijeće) odlučio je otvoriti usmeni dio postupka te je, u okviru mjera upravljanja postupkom u smislu članka 89. stavka 3. točke (d) svojeg Poslovnika, zatražio od Komisije da podnese odgovore primljene od sudionika na tržištu u okviru ispitivanja tržišta objavljenog u *Službenom listu Europske unije* 14. prosinca 2011. i 12. srpnja 2012., u njihovoj verziji koja nije klasificirana oznakom tajnosti. Komisija je postupila u skladu s tim zahtjevom u za to određenom roku.

- 24 Na raspravi od 3. ožujka 2016. stranke su iznijele usmena očitovanja i odgovorile na usmena pitanja Općeg suda.
- 25 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:
- proglasi tužbu dopuštenom;
 - poništi pobijanu mjeru u cijelosti, u onoj mjeri u kojoj se odnosi na dobavljače konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu ili u mjeri u kojoj se odluka odnosi na tužitelja;
 - poduzme svaku drugu mjeru koju Opći sud smatra primjerenom;
 - naloži Komisiji snošenje troškova.
- 26 Komisija i intervenijent od Općeg suda zahtijevaju da:
- odbije tužbu;
 - naloži tužitelju snošenje troškova.

Dopuštenost

- 27 Tužitelj smatra da mu je dopušteno podnijeti ovu tužbu jer se pobijana odluka odnosi na njega izravno i osobno, u smislu četvrtog stavka članka 263. UFEU-a. Pobijana odluka se izravno odnosi na njega jer smanjuje njegovu mogućnost da sklopi ugovor s TR-om u pogledu oznaka RIC s obzirom na to da navedena odluka izričito isključuje konkurentske dobavljače konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu iz kruga osoba koje imaju pravo na licence. Kad je riječ o osobnom utjecaju, smatra da je aktivno sudjelovao u upravnom postupku koji je doveo do donošenja pobijane odluke. Štoviše, pobijana mjera potvrđuje poslovno postupanje njegova glavnog konkurenta, čime se utječe na njegov položaj na relevantnom tržištu.
- 28 Komisija osporava argumente tužitelja i tvrdi, međutim bez formalnog podnošenja prigovora nedopuštenosti u smislu članka 130. stavka 1. Poslovnika, da je tužba nedopuštena.
- 29 Potrebno je podsjetiti da četvrti stavak članka 263. UFEU-a dopušta drugoj osobi osim one kojoj je upućen akt da pokrene postupak za njegovo poništenje ako se akt izravno i osobno odnosi na nju.
- 30 U skladu sa sudskom praksom, pitanje ima li tužitelj aktivnu procesnu legitimaciju ocjenjuje se prema učincima koje pobijani akt ima na njegovu pravnu situaciju u mjeri u kojoj se pobijana mjera, prvo, izravno odnosi na tužitelja u smislu da izravni učinak zahtijeva da predmetna mjera mora izravno utjecati na njegovu pravnu situaciju i da taj akt ne ostavlja diskrecijsku ovlast adresatima te mjere kojima je povjerena njezina provedba s obzirom na to da je ta provedba potpuno automatska i proizlazi iz sâmog propisa Europske unije bez primjene drugih posrednih pravila (presude od 5. svibnja 1998., Glencore Grain/Komisija, C-404/96 P, EU:C:1998:196, t. 42., i od 24. ožujka 1994., Air France/Komisija, T-3/93, EU:T:1994:36, t. 80.) i, drugo, da se taj akt osobno odnosi na tužitelja u smislu da utječe na nj zbog određenih osobina koje su mu svojstvene ili zbog određene činjenične situacije koja ga razlikuje od drugih osoba izdvajajući ga zbog toga pojedinačno, poput osoba kojima je odluka upućena (vidjeti u tom smislu presudu od 15. srpnja 1963., Plaumann/Komisija, 25/62, EU:C:1963:17, t. 223.).
- 31 U predmetnom slučaju, u skladu s člankom 9. stavkom 1. Uredbe br. 1/2003, pobijana mjera čini konačne obveze TR-a od 7. studenoga 2012. obvezujućima. Komisija je ispitala učinke ograničenja koje je postavio TR u pogledu oznaka RIC i zaključila da ta ograničenja štete tržišnom natjecanju na

način da sprečavaju promjenu dobavljača klijentima TR-a te, kao rezultat, smanjuju mogućnost konkurenata da uđu na tržište ili da se natječu na temelju kvalitete svojih usluga. Konačne obveze, koje imaju za cilj omogućiti klijentima TR-a promjenu u korist konkurentskih dobavljača konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu izričito isključuju mogućnost tih konkurentskih dobavljača da sklope ugovor za ERL ili ugovor za TPD. Pobjana mjera izravno utječe na pravnu situaciju tužitelja utoliko što mu ograničava mogućnost da sklapa takve ugovore.

- 32 U pogledu pitanja odnosi li se akt izravno na tužitelja, potrebno je napomenuti da je on zatražio sastanke s Komisijom u svojim dopisima od 5. ožujka i 16. lipnja 2010. Nakon tih zahtjeva prvi sastanak je bio organiziran 27. srpnja 2010. Zatim su, na zahtjev i Komisije i tužitelja, drugi sastanci i telefonski razgovori održani između 2010. i 2012. Isto tako, na zahtjev Komisije od 18. travnja 2012., podnositelj zahtjeva je podnio verziju zapisnika predmetnih telefonskih razgovora i sastanaka koja nije klasificirana oznakom tajnosti. Tužitelj je također odgovorio i podnio svoja očitovanja u vezi s obvezama koje je predložio TR-u putem telefonskih razgovora, sastanaka, elektroničke pošte i odgovora na službene zahtjeve Komisije za informacije.
- 33 Nadalje, iako ime tužitelja nije izričito navedeno u pobijanoj odluci, iz upravnog postupka koji je završio tom odlukom proizlazi da je Komisija uzela u obzir očitovanja tužitelja.
- 34 Treba napomenuti da je tužitelj aktivno sudjelovao u postupku ne samo na vlastitu inicijativu, nego također na poziv Komisije koja ga je među ostalim pozvala da podnese svoja očitovanja o različitim tržišnim aspektima kao i o ponuđenim obvezama, i to izvan okvira ispitivanja tržišta u skladu s člankom 27. stavkom 4. Uredbe br. 1/2003, čemu je tužitelj također pridonio. Iz navedenog slijedi da je tužitelj aktivno sudjelovao u postupku. Iako je sudjelovanje u postupku samo po sebi nedovoljno da bi se utvrdilo da pobijana odluka osobno utječe na tužitelja, činjenica je da je njegovo aktivno sudjelovanje u upravnog postupku ipak faktor koji se uzima u obzir u sudskoj praksi u pogledu pitanja tržišnog natjecanja, uključujući u posebnom području obveza iz članka 9. Uredbe br. 1/2003, da bi se ustanovilo, u vezi s drugim posebnim okolnostima, je li njegova tužba dopuštena (vidjeti u tom smislu, i po analogiji, presude od 28. siječnja 1986., Cofaz i dr./Komisija, 169/84, EU:C:1986:42, t. 24. i 25.; od 31. ožujka 1998., Francuska i dr./Komisija („Kali & Salz”), C-68/94 i C-30/95, EU:C:1998:148, t. 54. do 56.; i od 3. travnja 2003., BaByliss/Komisija, T-114/02, EU:T:2003:100, t. 95.).
- 35 U tom pogledu takva posebna okolnost je u predmetnom slučaju nastala zbog načina na koji je utjecano na položaj tužitelja na predmetnom tržištu. Iz spisa predmeta kojim raspolaže Opći sud proizlazi da tužitelj posluje, kao TR, na tržištu konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu, tržištu koje karakterizira ograničen broj konkurenata i na kojem TR ima dominantan položaj. Može se zaključiti da ograničavajuće mjere od strane TR-a kao poduzetnika u vladajućem položaju, poput onih koje su predmet preliminarne ocjene Komisije, mogu imati značajne negativne učinke na tužiteljevo poslovanje.
- 36 Iz svega navedenog slijedi da se odluka također osobno odnosi na tužitelja. Posljedično, predmetna tužba je dopuštena.

Meritum

- 37 U prilog osnovanosti tužbe tužitelj ističe četiri tužbena razloga:
- prvi tužbeni razlog temelji se na činjenici da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni kad je prihvatila obveze koje nisu mogle otkloniti probleme tržišnog natjecanja o kojima je obavijestila TR u svojoj preliminarnoj ocjeni;

- drugi tužbeni razlog temelji se na povredi članka 9. stavka 1. Uredbe br. 1/2003 na način da je Komisija prihvaćanjem obveza koje ne mogu otkloniti probleme tržišnog natjecanja prekoračila ovlasti koje joj dodjeljuje navedeni članak i tako djelovala *ultra vires*;
 - treći tužbeni razlog temelji se na povredi načela proporcionalnosti;
 - četvrti tužbeni razlog temelji se na povredi obveze obrazlaganja jer je Komisija propustila obrazložiti zbog čega konačne obveze otklanjaju utvrđene probleme tržišnog natjecanja.
- 38 Ponajprije, valja imati na umu da iz članka 9. Uredbe br. 1/2003 proizlazi da Komisija može, kada namjerava donijeti odluku kojom se zahtijeva otklanjanje povrede, obvezati poduzetnike u pitanju na preuzimanje obveza koje su oni ponudili ako te obveze mogu otkloniti probleme tržišnog natjecanja koje je Komisija utvrdila u svojoj preliminarnoj ocjeni.
- 39 Mehanizam koji uvodi članak 9. Uredbe br. 1/2003 nastoji osigurati da se pravila o tržišnom natjecanju na snazi u Uniji primjenjuju učinkovito, donošenjem odluka kojima obveze ponuđene od strane stranaka i koje Komisija smatra prikladnima postaju obvezujuće, kako bi se osiguralo brže rješenje za probleme tržišnog natjecanja koje je utvrdila Komisija, umjesto postupka u kojem se donosi formalno utvrđenje postojanja povrede. Točnije, članak 9. navedene Uredbe temelji se na razmatranju procesne ekonomije i omogućuje poduzetnicima da u potpunosti sudjeluju u postupku tako da predlažu rješenja koja im se čine najprikladnijima i podobnima za otklanjanje problema Komisije (presuda od 29. lipnja 2010., Komisija/Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, t. 35.).
- 40 U tom kontekstu, glede prihvaćanja ili odbijanja obveza, Komisija uživa široku marginu prosudbe (presuda od 29. lipnja 2010., Komisija/Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, t. 94.).
- 41 Nadalje, treba napomenuti da Komisija, kad je pozvana provesti analizu koja zahtijeva uzimanje u obzir brojnih ekonomskih faktora kao što je analiza u cilju ocjene adekvatnosti obveza ponuđenih od strane poduzetnika u pitanju, također u tome uživa stupanj margine prosudbe, što Opći sud mora uzeti u obzir prilikom izvršavanja nadzora. Iz toga slijedi da, u izvršavanju svojeg ograničenog nadzora takvih složenih ekonomskih situacija, sud Unije ne može vlastitom ekonomskom ocjenom zamijeniti ocjenu Komisije (presude od 29. lipnja 2010., Komisija/Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, t. 67., i od 11. rujna 2014., CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, t. 46.).
- 42 Međutim, kako je Sud u više navrata smatrao u kontekstu pitanja koja dovode do složenih procjena, kao što je pravo tržišnog natjecanja, margina prosudbe koju Komisija uživa ne znači da se sud Unije mora suzdržati od kontroliranja Komisijinih tumačenja ekonomskih podataka (presuda od 15. veljače 2005., Komisija/Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, t. 39.; od 10. srpnja 2008., Bertelsmann and Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, t. 145; i od 11. rujna 2014., CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, t. 46.). Prema načelima uspostavljenima tom sudskom praksom, sud Unije mora, osobito, ne samo provjeriti materijalnu točnost podnesenih dokaza, njihovu vjerodostojnost i koherentnost, već također provjeriti čine li ti dokazni elementi cjelinu relevantnih podataka koje treba uzeti u obzir kako bi se procijenila složena situacija te jesu li oni takvi da mogu poduprijeti zaključke koji su iz njih izvedeni (vidjeti presude od 11. rujna 2014., CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, t. 46. i navedenu sudsku praksu, i od 13. svibnja 2015., Niki Luftfahrt/Komisija, T-162/10, EU:T:2015:283, t. 86. i navedenu sudsku praksu).
- 43 Nadalje, iz sudske prakse proizlazi također da iako odluke donesene na temelju članaka 7. i 9. Uredbe br. 1/2003 moraju biti u skladu s načelom proporcionalnosti, primjena tog načela se ipak razlikuje ovisno o tome koje su od tih odredaba u pitanju.

- 44 Te odredbe zapravo imaju različite ciljeve. Članak 9. Uredbe br. 1/2003 je usmjeren na otklanjanje problema koje je Komisija mogla istaknuti tijekom svoje preliminarne ocjene, dok članak 7. navedene uredbe ima za cilj okončati povredu za koju je utvrđeno da postoji (presuda od 29. lipnja 2010., Komisija/Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, t. 46.).
- 45 Slijedi da se u pogledu proporcionalnosti obveza test koji Komisija mora koristiti u postupku iz članka 9. Uredbe br. 1/2003 sastoji od pitanja jesu li obveze „dovoljne” i mogu li „na odgovarajući način” otkloniti problem, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, odnosno ozbiljnost problema, njihov opseg i interese trećih strana (presuda od 29. lipnja 2010., Komisija/Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, t. 41. i 61.).
- 46 Iz svega navedenog slijedi da je nadzor suda Unije ograničen na provjeru je li ocjena Komisije očito pogrešna, primjenjujući načela iz točaka 40. do 45.

Prvi tužbeni razlog koji se temelji na očitoj pogreški u ocjeni

- 47 U kontekstu prvog tužbenog razloga, tužitelj navodi da konačne obveze nemaju učinak ni ukidanja ni osjetnog ograničavanja utvrđene zlouporabe i da također ne otklanjaju izražene probleme. Pobjana odluka dakle, prema mišljenju tužitelja, sadržava očitu pogrešku u ocjeni.
- 48 Tužitelj napominje da i definicija „povlaštenog kupca” i „trećeg razvojnog programera treće strane”, sadržanih u ERL-u i TPD-u, isključuju konkurentske dobavljače. Nadalje, prema obvezama, konkurentski dobavljači konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu ne mogu sami koristiti oznake RIC u ime ovlaštenog imatelja licence. Dakle, tvrtke koje, poput tužitelja, imaju sposobnost, znanje i poticaje potrebne da bi ponudile konkurentske usluge izravno su u tome spriječene. S obzirom na uvjete koje sadržava ugovor o licenci u pitanju, on predviđa izdavanje dozvole samo za one klijente koji mogu koristiti oznake RIC za razvoj načina korištenja usluga koje bi se mogle natjecati s ponudnim uslugama TR-a, sami ili preko trećih razvojnih programera.
- 49 U tom smislu tužitelj, prvo, zauzima stajalište da je dobavljačima konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu onemogućeno da osiguraju učinkovitu uslugu promjene dobavljača klijentima TR-a jer ne mogu pružiti potpuno cjelovitu konkurentsku uslugu zato što su isključeni iz uvjeta licence ERL-a i TPD-a. Drugo, vjerojatnost da će treći razvojni programeri izraditi korelacijske tablice je teorijska i iznimno mala. Treće, cijeli teret i trošak promjene dobavljača snose klijenti TR-a, čak i ako je očito malo vjerojatno da će promijeniti dobavljača zbog troškova i složenosti koju takva promjena uključuje, prilagodbe njihovih sustava i dodatnih pregovora s trećim stranama koji bi bili posljedica prilagodbe, prirode tržište konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu, te troška i složenosti povezanih s korištenjem korelacijskih tablica treće strane. Četvrto, nije vjerojatno da će klijenti TR-a raditi s alatom za pretvorbu koji su razvile treće strane, a ne konkurentni dobavljač, jer oni zahtijevaju visok stupanj brzine i pouzdanosti. Oslanjanje na treću stranu bi zapravo predstavljalo rizik za cjelovitost i točnost mapiranja oznaka. Nadalje, moguća suradnja s trećim razvojnim programerom u izradbi korelacijske tablice bila bi neučinkovita s obzirom na nemogućnost razmjene potrebnih informacija u vezi s oznakama RIC. Peto, razlog zašto konkurentski dobavljači konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu ne mogu ponuditi usporedivu uslugu također je povezan s činjenicom da je „lančana oznaka RIC” (sredstvo za pristupanje grupi instrumenata pomoću jednog identifikatora) isključena iz licenci koje nudi TR, dok banke i financijske institucije trebaju pristup lančanoj oznaci RIC zato što su one jedan od ključnih načina pristupa podacima. Budući da su, u skladu s obvezama, dostupni samo najosnovniji podaci, drugi dobavljač ne može ponovno izgraditi te lance ili izvršiti mapiranje s njima bez mogućnosti da pristupi navedenim podacima. Konačno, tužitelj tvrdi da, prema njegovim saznanjima, nijedan od klijenata TR-a nije koristio konkurentske dobavljače konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu. Kad bi velik broj društava nastojao dobiti i koristiti licence,

postojao bi dokaz te činjenice na tržištu. Međutim, prema tužitelju, to nije slučaj pa on zbog tog razloga ponavlja, kako je već naveo tijekom upravnog postupka, da su takvi prijelazi drugom dobavljaču malo vjerojatni.

- 50 Prvo, Komisija tvrdi da je ERL, koji ovlašćuje klijente TR-a da koriste oznake RIC za pribavljanje podataka u prijenosima podataka drugih dobavljača bez obveze prepisivanja njihovih aplikacija, dovoljan da otkloni probleme vezane uz ograničenja korištenja oznaka RIC prilikom promjene dobavljača. Drugo, ona zauzima stajalište da je TPDL koji ovlašćuje treće razvijene programere da razvijaju i održavaju korelacijske tablice između oznaka RIC i kodnih sustava drugih dobavljača također dovoljan da otkloni probleme vezane uz ograničenja korištenja oznaka RIC za razvoj takvih tablica. Komisija ističe na primjer različite odredbe i uvjete sadržane u ERL-u, odnosno TPDL-u, kojima je cilj omogućavanje promjene dobavljača. U tom smislu, ona primjećuje da se ERL globalno dodjeljuje povlaštenom klijentu ako on izvršava stvarnu poslovnu djelatnost unutar EGP-a, da se ERL dodjeljuje na neograničeno vrijeme pod uvjetom da je bio zatražen u roku od pet godina nakon datuma početka primjene od strane povlaštenog klijenta, da povlašteni klijent može povećati ili smanjiti prihvatljivi broj oznaka RIC u svako doba, prema svojim potrebama u poslovnoj djelatnosti, te da će TR pružiti povlaštenim klijentima redovite izvještaje o prihvatljivim oznakama RIC kao i potrebne informacije za mapiranje radi jedinstvenog utvrđivanja odnosnih tržišnih podataka u realnom vremenu.
- 51 Konačno, Komisija tvrdi da ni jedan od argumenata tužitelja ne mijenja zaključak da su konačne obveze dovoljne za otklanjanje njegovih problema.
- 52 Komisija ističe u tom pogledu da konkurent može uspostaviti partnerstvo s trećim razvojnim programerom da bi ponudio klijentima TR-a prilagođenu i potpuno cjelovitu uslugu promjene dobavljača; da je, budući da je informatička arhitektura načelno specifična svakom klijentu TR-a ponaosob, neizbježno da će svaki klijent morati izvršiti prilagodbu i da će time za njega nastati određeni troškovi ako odluči promijeniti dobavljača konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu; da su glavni klijenti TR-a globalne financijske institucije koje posjeduju stručna znanja i financijska sredstva potrebna za promjenu dobavljača ako smatraju da je to u njihovu komercijalnom interesu; da suradnja između dobavljača konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu i trećih razvojnih programera može dovesti do ekonomije razmjera; da ne postoji razlog za zaključak da korelacijske tablice koje su razvili treći razvojni programeri ne bi bile pouzdane ili da bi bile sporije u usporedbi s korištenjem usluga TR-a i da su navodi koji se odnose na lančanu oznaku RIC izneseni prvi put u odgovoru i ne temelje se na pravnim ili činjeničnim pitanjima koja su se pojavila tijekom upravnog postupka i postupka pred Općim sudom; te da ih stoga treba odbaciti kao nedopuštene jer su u svakom slučaju neutemeljene. Konačno, Komisija primjećuje da, budući da su ERL i TPDL uvedeni tek 20. lipnja 2013. i da je promjena dobavljača dug i složen proces, nije iznenađujuće da još nije došlo do te promjene tijekom razdoblja između uvođenja tih ugovora o licenci, s jedne strane, i podnošenja tužbe, s druge.
- 53 Prvo, što se tiče dopuštenosti argumenta vezanog uz lančanu oznaku RIC i argumenta vezanog uz ograničenja opisnih podataka pruženih za svaku oznaku RIC, potrebno je podsjetiti da iz odredaba članka 44. stavka 1. točke (c), u vezi s člankom 48. stavkom 2. Poslovnika Općeg suda od 2. svibnja 1991. proizlazi da tužba kojom se pokreće postupak mora istaknuti predmet postupka i sadržavati sažeti prikaz tužbenih razloga, te da isticanje novih tužbenih razloga u tijeku postupka nije dopušteno osim ako se ti tužbeni razlozi temelje na pravnim ili činjeničnim pitanjima koja su postala poznata u tijeku postupka.
- 54 Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi, tužbeni razlog ili argument kojim se potvrđuje tužbeni razlog koji je, izravno ili neizravno, istaknut u tužbi kojom se pokreće postupak, i koji je uz njega usko vezan, mora biti proglašen dopuštenim (presude od 19. rujna 2000., Dürbeck/Komisija, T-252/97, EU:T:2000:210, t. 39., i od 30. rujna 2003., Cableuropa i dr./Komisija, T-346/02 i T-347/02, EU:T:2003:256, t. 111.).

- 55 U ovom predmetu, potrebno je napomenuti da, protivno onom što je iznijela Komisija, taj tužbeni razlog potvrđuje prvi tužbeni razlog, kako je naveden u tužbi, odnosno tužbeni razlog koji se temelji na očitoj pogrešci u ocjeni konačnih obveza. Treba podsjetiti, u tom pogledu, da tužba sadržava opsežne argumente o neprikladnosti konačnih obveza. Posljedično, argument u odgovoru na tužbu koji dovodi u pitanje prikladnost konačnih obveza za otklanjanje problema koje je istaknula Komisija, zbog nedostataka u tim obvezama poput onoga vezanog uz nepostojanje pravila u pogledu oznaka RIC, je dopušten.
- 56 Sljedeće, u pogledu merituma prvog tužbenog razloga, kao što je već istaknuto u točki 41., i uzimajući u obzir marginu diskrecije kojom raspolaže Komisija kad ocjenjuje prikladnost predloženih obveza, uloga Općeg suda je ograničena na provjeru nije li Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni. Točnije, njegova uloga u kontekstu tog sudskog nadzora je da utvrdi postoji li ravnoteža između problema koje je istaknula Komisija u svojoj preliminarnoj ocjeni i obveza koje predlaže TR, a koje moraju, ponovimo, otkloniti te probleme na adekvatan način.
- 57 Nadalje, nadzor zakonitosti odluke kojom su te obveze postale obvezujuće mora biti izvršen s obzirom na probleme koje je istaknula Komisija, a ne na zahtjeve koje su istaknuli konkurenti u vezi sa sadržajem obveza.
- 58 Prema tome, odgovarajući test koji treba primijeniti u odnosu na pitanja Komisije, istaknuta u njezinoj preliminarnoj ocjeni, je utvrditi jesu li obveze dovoljne za adekvatno otklanjanje tih problema, čiji je cilj u konkretnom predmetu olakšavanje klijentima promjene dobavljača.
- 59 Nadalje, činjenica da bi ti problemi mogli biti riješeni uključivanjem konkurenata TR-a u uvjete licence, kao što predlaže tužitelj, ne znači samo po sebi da u pobijanoj odluci postoji pogrešna ocjena. Činjenica da su druge obveze također mogle biti prihvaćane, ili čak mogle ići u korist konkurencije, ne može opravdati poništenje pobijane odluke u mjeri u kojoj je Komisija mogla opravdano zaključiti da obveze navedene u pobijanoj odluci služe otklanjanju problema koji su utvrđeni u preliminarnoj ocjeni.
- 60 Treba podsjetiti da pobijana odluka implementira niz obveza koje je predložio TR, čije aktivnosti su dovele do pitanja vezanih uz tržišno natjecanje, te da tužitelj u osnovi smatra da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni kad je obveze koje propuštaju na odgovarajući način riješiti te probleme učinila obvezujućima.
- 61 Tvrdnja tužitelja, prema kojoj konkurenti nisu sposobni omogućiti učinkovitu promjenu dobavljača jer zbog toga što su isključeni iz uvjeta ugovora o licenci u pitanju ne mogu ponuditi potpuno cjelovitu uslugu, treba biti odbijena.
- 62 Problemi koje je istaknula Komisija odnose se na ograničenja koja je klijentima nametnuo TR i sprečavanje trećih da izrade mapiranje različitih znakova, uzrokujući tako znatne prepreke pri promjeni dobavljača. Obveze koje je prihvatila Komisija stoga se u bitnome odnose na mogućnosti ponuđene klijentima da promijene dobavljača, bilo vlastitim sredstvima ili u suradnji s trećim razvojnim programerima. U tom smislu, Komisija je zauzela stajalište da se problemi tržišnog natjecanja ne mogu riješiti zahtijevanjem od TR-a bihevioralnih rješenja u pogledu njegovih konkurenata, nego prije svega u pogledu njegovih klijenata i trećih strana. Taj zaključak, da su obveze predložene prvotno klijentima i trećim razvojnim programerima, potvrđuju mogućnosti ponuđene potomjima da surađuju i uzajamno si pomažu u razvoju korelacijskih tablica na temelju licence koje je predložio TR. Klijenti TR-a mogu se također odlučiti za treće razvojne programe koji su ušli u partnerstvo s konkurentskim dobavljačima, a ta partnerstva se sastoje od suradnje vezane uz projektiranje, proizvodnju, održavanje, oglašavanje i usluge za korelacijske tablice nakon kupnje. Stoga su klijentima TR-a dostupne razne opcije u svrhu promjene dobavljača, bez obzira na to jesu li one u odnosu na njihovu infrastrukturu interne ili eksterne.

- 63 Komisija je dakle, prihvaćanjem navedenih obveza, zauzela stajalište da u cilju otklanjanja problema koje je istaknula nije bilo potrebno uključiti konkurente TR-a u uvjete licence. Nadalje, kao što proizlazi iz pobijane odluke, Komisija je smatrala da bi dopuštanje konkurentima TR-a da imaju pristup oznakama RIC prekoračilo ono što je potrebno za otklanjanje tih problema. U pogledu zaključaka Suda u točki 62., Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni s tim u vezi.
- 64 Također moraju biti odbijeni argumenti da je vjerojatnost projektiranja korelacijskih tablica od strane trećih razvojnih programera mala i teorijska –korelacijskih tablica koje, prema tužitelju, ne bi ponudile zahtijevanu pouzdanost i brzinu s obzirom na to da su ih projektirale treće strane.
- 65 Iako je nepotrebno podsjećati na različita rješenja dostupna trećim razvojnim programerima u izradi korelacijskih tablica koja povećavaju vjerojatnost tog razvoja, može se smatrati, u pogledu navodnog nedostatka pouzdanosti i brzine tih tablica, da tužitelj nije iznio ni jedan konkretan argument u vezi s tim tvrdnjama. Iz tog razloga te je argumente moguće već sada odbiti.
- 66 Štoviše, u slučaju da klijent zahtijeva jamstvo u pogledu pouzdanosti, treći razvojni programer i konkurentski dobavljač mogli bi se složiti da pruže to jamstvo tom klijentu jer ta mogućnost nije bila isključena obvezama, u skladu s klauzulom u točki 1.3(c)(iii) TPDL-a. U tom smislu, potpuno je moguće riješiti potencijalne dvojbe klijenta koji će biti umiren mogućnošću promjene dobavljača. Nadalje, osim činjenice da klijenti TR-a mogu postati stranke ugovora ERL da bi promijenili dobavljača konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu u vezi sa svim svojim aplikacijama, oni se mogu odlučiti, u razdoblju od najmanje 12 mjeseci, na djelomičnu promjenu. Takva djelomična promjena može omogućiti klijentu da procijeni pouzdanost konkurentskog izvora podataka paralelnim korištenjem aplikacija koje koriste izvor podataka TR-a i drugih aplikacija koje koriste konkurentski izvor podataka, a ta mogućnost olakšava promjenu dobavljača za klijenta.
- 67 Jednako tako, argument da bi cijeli teret i trošak promjene snosili klijenti TR-a ne može biti prihvaćen. Treba podsjetiti da su se problemi koje je istaknula Komisija u prvom redu odnosili na ograničenja nametnuta klijentima TR-a u korištenju oznaka RIC. Navedena ograničenja su im zabranjivala pronalaženje podataka iz prijenosa konkurentskih pružatelja korištenjem oznaka RIC, čak i pomoću korelacijskih tablica. Zbog integracije oznaka RIC u informatičke aplikacije klijenata prepisivanje tih aplikacija bilo je nužno kad su navedeni klijenti željeli promijeniti dobavljača, a promjena dobavljača je zapravo vodila do promjene korištenog sustava simbola zbog ograničenja koja je nametnuo TR. Klijenti su taj postupak promjene aplikacija smatrali dugim i skupim. Iz ispitivanja tržišta koje je provela Komisija, a čiji zaključci su uključeni u preliminarnu ocjenu, proizlazi da se glavni dio troškova promjene odnosi na konverziju oznaka. Te troškove je gdje kad teško odrediti, posebno s obzirom na činjenicu da je informatička arhitektura svakog kupca specifična. Međutim, Komisija je u preliminarnoj ocjeni istaknula da su se u pogledu kupaca koji su proveli opsežnu procjenu troškova promjene ti troškovi smatrali prohibitornima i takvi da su mogli odvratiti klijente od promjene dobavljača. Kao odgovor na te probleme TR je stoga ponudio svojim kupcima, kao i trećim razvojnim programerima, mogućnost razvijanja korelacijskih tablica između oznaka RIC i sustava simbola koji koristi novi dobavljač, tako da izmjena aplikacija više ne bi bila potrebna. Te obveze stoga omogućavaju stvarnu prednost za klijente TR-a koji više nisu suočeni s prohibitornim troškovima koji ih odvraćaju od mogućnosti promjene dobavljača, u odsutnosti potrebe za opširnom izmjenom informatičkih aplikacija. Iako će izrada korelacijskih tablica od strane klijenta, bilo interno ili od trećeg razvojnog programera, vjerojatno također dovesti do troškova, treba napomenuti da cilj obveza nije potpuno ukloniti troškove, nego razumnim troškovima omogućiti dostupniju promjenu dobavljača.
- 68 Nadalje, treba istaknuti da izmjena informatičkih sustava i aplikacija može u svakom slučaju dovesti do troškova koje moraju snositi klijenti, posebno s obzirom na specifičnosti vlastite informatičke arhitekture svakog klijenta. Osim toga, ti kupci su obično globalne institucije ili tvrtke i vjerojatno će imati financijska sredstva potrebna za snošenje tih troškova.

- 69 Također je važno istaknuti, kao što tvrdi Komisija, da suradnja između dobavljača konsolidiranih prijenosa podataka u realnom vremenu i trećih razvojnih programera treće strane može dovesti do ekonomije razmjera. Takva ekonomija može sniziti troškove promjene dobavljača, što može predstavljati dodatan poticaj za klijente, uključujući male klijente, da promijene dobavljača.
- 70 Konačno, argumenti vezani uz nedostatak podataka u pogledu lančanih oznaka RIC i ograničenja opisnih podataka pruženih za svaku oznaku RIC, što sprječava konkurentske dobavljače da ponude ekvivalentnu uslugu, također su neutemeljeni. Kao prvo, u tom smislu treba napomenuti da se čini da u tijeku upravnog postupka ni tužitelj ni bilo koja treća strana nisu izrazili zabrinutost vezanu uz isključenje određenog lanca oznaka RIC iz dosega licenci koje je ponudio TR. Jedine lančane oznake RIC glede kojih je bila izražena zabrinutost tijekom upravnog postupka bili su indeksi i, u skladu s klauzulom u stavku 2.8 konačnih obveza i stavku 1.6 ERL-a, TR je dužan davati podatke koji se odnose na indekse. Drugo, iz spisa predmeta razvidno je da je razlog zašto podaci koje je pružio TR u određenim slučajevima nemaju naznaku skraćenice oznaka koje je dodijelila burza taj što ta oznaka pri poštovanju izvora instrumenta nije jedini način za njegovu pouzdanu identifikaciju. Relativno jednostavni financijski instrumenti, kao što su vrijednosti navedene na burzi, mogu se identificirati kroz trgovinske platforme u pitanju, valutu ili službeni broj, ili preko relevantne trgovinske platforme, valute i njihova opisa. TR je dužan pružiti te informacije imateljima ERL-a u skladu s klauzulom u stavku 2.12 konačnih obveza. Isto vrijedi i za još složenije financijske instrumente, poput onih kojima se ne trguje na burzi, za koje je TR dužan pružiti skraćenu oznaku koju dodjeljuje burza ako je ta oznaka jedini način da ih se jedinstveno identificira.
- 71 Štoviše, osim postupka za rješavanje sporova iz točke 13. gore, u kojem povjerenik odgovoran za praćenje obveza ima određenu ulogu, klauzula u točki 6(f) Priloga V. konačnim obvezama izričito propisuje da će taj povjerenik pomagati u rješavanju nesuglasica u vezi sa zahtjevima za podatke u odnosu na proturječne informacije koje je pružio TR. Ako je dakle oznaka koju dodjeljuje burza u biti jedini način da se jedinstveno identificira odnosno tržišne podatke u realnom vremenu, povjerenik odgovoran za praćenje će o tome moći obavijestiti TR.
- 72 Zaključno, na pitanje jesu li obveze koje je predložio TR bile pravilno ocijenjene u pobijanoj odluci kao prikladne za rješavanje problema koje je istaknula Komisija, treba potvrdno odgovoriti. Tužbeni razlog da odluka sadržava očitu pogrešku u ocjeni treba dakle biti odbijen.
- 73 Osim toga, u pogledu tvrdnje tužitelja da se do danas nije dogodila nijedna promjena dobavljača, što dakle predstavlja naznaku da obveze nisu učinkovite, potrebno je napomenuti da je ocjena Komisije, kao u slučaju postupka kontrole spajanja društava, ocjena budućeg razvoja. Ona je pozvana da donese odluku koja je prognoza i koja joj omogućuje procjenu kako će se tržište ponašati jednom kada su obveze ispoštovane. Kao što je već navedeno, Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni kada je zaključila da su konačne obveze prikladne za otklanjanje istaknutih problema. Bez obzira na odgovor na pitanje jesu li konačne obveze u međuvremenu imale konkretan učinak na tržište u pitanju, činjenica je da su, u trenutku kada je donesena pobijana odluka, one same po sebi bile dovoljne za otklanjanje problema glede tržišnog natjecanja koji su bili identificirani.
- 74 S tim u vezi, potrebno je istaknuti da konačne obveze, kako ih je prihvatila Komisija, omogućuju promjenu dobavljača ako to želi neki od klijenata TR-a. Međutim, ta mogućnost ne znači da klijent nužno mora promijeniti dobavljača ako je na primjer zadovoljan uslugama i uvjetima koje nudi TR.
- 75 Iz gore navedenog slijedi da prvi tužbeni razlog treba biti odbijen.

Drugi tužbeni razlog koji se temelji na povredi članka 9. stavka 1. Uredbe br. 1/2003

- 76 Tužitelj prihvaća da članak 9. Uredbe br. 1/2003 ovlašćuje Komisiju da prihvati obveze kada one omogućavaju otklanjanje problema koje je istaknula. Međutim, tvrdi da Komisija nije ovlaštena prihvatiti obveze koje očito omogućavaju otklanjanje - ili značajno smanjenje - istaknutih problema. Prihvaćanjem obveza koje očito ne otklanjaju istaknute probleme Komisija je prekoračila ovlasti koje joj dodjeljuje članak 9. navedene uredbe i tako djelovala *ultra vires*.
- 77 Komisija i intervenijent tvrde da ovaj tužbeni razlog treba biti odbijen.
- 78 Kao što je već istaknuto u točki 40. gore, Komisija uživa široku marginu prosudbe u ocjeni obveza. U postupcima pokrenutima na temelju članka 9. Uredbe br. 1/2003, kako slijedi iz uvodne izjave 13. te uredbe, od Komisije se ne zahtijeva da donese zaključak o povredi u pitanju, nego je njezina zadaća ograničena na ispitivanje, i moguće prihvaćanje, obveza ponuđenih od strane poduzetnika u pitanju glede problema koje je istaknula u svojem prethodnom stajalištu, imajući na umu ciljeve koje želi ostvariti. Na Komisiji je da, koristeći svoju diskrecijsku ovlast, prihvati obveze nakon provjere otklanjaju li one istaknute probleme. U tom smislu, već je istaknuto da Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni u pogledu prikladnosti obveza u pitanju, što dovodi do toga da argument da je prihvaćanjem tih obveza prekoračila svoju ovlast i tako djelovala *ultra vires* treba biti odbijen. Odbijanje prvog tužbenog razloga također dovodi do odbijanja drugog tužbenog razloga.

Treći tužbeni razlog koji se temelji na povredi načela proporcionalnosti

- 79 Tužitelj tvrdi da pobijana odluka predstavlja povredu načela proporcionalnosti s obzirom na to da je Komisija, kao prvo, prihvatila neprikladne obveze i, kao drugo, nije uzela u obzir interese trećih strana.
- 80 Pozivajući se na presudu od 11. srpnja 2007., Alrosa/Komisija (T-170/06, EU:T:2007:220), i presudu od 29. lipnja 2010., Komisija/Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377), donesenu u žalbenom postupku, tužitelj navodi da obveza poštovanja načela proporcionalnosti, kada Komisija odluči prihvatiti obveze ponuđene u skladu s člankom 9. stavkom 1. Uredbe br. 1/2003, podrazumijeva da mjera koju je donijela bude prikladna i nužna za ostvarenje cilja. Tvrdi da je Komisija prihvaćanjem neprikladnih obveza stoga povrijedila to načelo.
- 81 Načelo proporcionalnosti je također povrijeđeno zbog činjenice da je Komisija zanemarila predvidljivu i predviđenu neučinkovitost obveza, bez obzira na zabrinutost koju su izrazile treće strane, kao što je već obrazloženo u vezi s prvom tužbenim razlogom.
- 82 Komisija i intervenijent zahtijevaju odbijanje tog tužbenog razloga.
- 83 Valja navesti da iz odgovora na prva dva tužbena razloga slijedi da treći tužbeni razlog također treba biti odbijen.
- 84 Načelo proporcionalnosti zahtijeva da mjere usvojene od strane institucija Unije ne prekoračuju ono što je prikladno i nužno za postizanje cilja, pri čemu, kada postoji izbor između više prikladnih mjera, treba odabrati onu manje ograničavajuću (presude od 17. svibnja 1984., Denkvit Nederland, 15/83, EU:C:1984:183, t. 25., i od 11. srpnja 1989., Schröder HS Kraftfutter, 265/87, EU:C:1989:303, t. 21.).
- 85 Načelo proporcionalnosti, kao opće načelo prava Unije, predstavlja kriterij za zakonitost svih akata institucija Unije. S obzirom na to, u okviru ispitivanja postupaka Komisije, postavlja se uvijek, s jedne strane, pitanje dosega i točnih granica obveza koje proizlaze iz poštovanja tog načela i, s druge strane, pitanje granica sudskog nadzora (vidjeti u tom pogledu presudu od 29. lipnja 2010., Komisija/Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, t. 36. i 37.).

- 86 Kako proizlazi iz gore citirane sudske prakse, primjena načela proporcionalnosti od strane Komisije u kontekstu članka 9. Uredbe br. 1/2003 ograničena je na provjeru, prvo, toga da predmetne obveze otklanjaju probleme o kojima je obavijestila poduzetnike u pitanju i, drugo, da potonji nisu ponudili manje otegotne obveze koje također na prikladan način otklanjaju te probleme.
- 87 Isto tako, sudski nadzor odnosi se samo na pitanje je li Komisijina ocjena očito pogrešna.
- 88 Dakle, u kontekstu prvog tužbenog razloga već je navedeno da Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni kad je utvrdila da su konačne obveze koje je predložio TR bile prikladne za otklanjanje problema koje je Komisija identificirala u svojoj preliminarnoj ocjeni.
- 89 Osim toga, ako poduzetnici nude obveze na temelju članka 9. Uredbe br. 1/2003 koje prekoračuju ono na što bi ih sama Komisija mogla obvezati u odluci koju bi nakon dubinskog ispitivanja donijela u skladu s člankom 7. te uredbe, Komisija može prihvatiti te obveze i učiniti ih obvezujućima. Međutim, ona ih nije ovlaštena zahtijevati na temelju članka 9. Uredbe br. 1/2003.
- 90 Iz prethodno navedenog slijedi da treći tužbeni razlog treba biti odbijen.

Četvrti tužbeni razlog koji se temelji na kršenju obveze obrazlaganja

- 91 Tužitelj tvrdi da se u pobijanoj odluci ne obrazlaže kako konačne obveze na prikladan način otklanjaju probleme tržišnog natjecanja o kojima je obaviješten TR u preliminarnoj ocjeni jer te obveze ne ovlašćuju konkurentske dobavljače prijenosa podataka u realnom vremenu da sklope ugovor TPDŁ.
- 92 Tužitelj navodi da je tijekom postupka koji je rezultirao pobijanom odlukom više puta upozorio Komisiju da bi isključenje konkurenata iz licenci predviđenih u obvezama učinilo te obveze neučinkovitima. U točki 6.3 pobijane odluke Komisija napominje da su ta pitanja istaknuta, ali ne objašnjava razloge zbog kojih ta kritika nije bila uzeta u obzir.
- 93 Komisija i intervenijent prigovaraju argumentima tužitelja.
- 94 Treba utvrditi da tužitelj navodi da mu obrazloženje pobijane odluke ne omogućava razumijevanje razloga na temelju kojih je Komisija zaključila da isključenje konkurenata iz područja primjene obveza ne dovodi u pitanje prikladnost tih obveza.
- 95 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, obrazloženje koje zahtijeva članak 296. UFEU-a mora biti prilagođeno naravi akta o kojem je riječ, te na jasan i nedvosmislen način pokazati tijek rasuđivanja institucije, autora akta, tako da se zainteresiranim osobama omogući upoznavanje s razlozima donesene mjere, a sudu Unije da izvrši nadzor. Zahtjev obrazlaganja mora se ocjenjivati u odnosu na okolnosti slučaja, osobito na sadržaj akta u pitanju, narav navedenih razloga i interes koji za dobivanje objašnjenja mogu imati adresati akta ili druge osobe na koje se taj akt izravno i pojedinačno odnosi. U obrazloženju nije potrebno podrobno navoditi sve relevantne činjenične i pravne okolnosti s obzirom na to da se pitanje ispunjava li obrazloženje zahtjeve iz članka 296. UFEU-a mora ocjenjivati ne samo u odnosu na svoj tekst već i na kontekst i na sva pravna pravila kojima se uređuje predmetno područje (vidjeti presude od 2. travnja 1998., Komisija/Sytraval i Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, t. 63. i navedenu sudsku praksu, i od 10. srpnja 2008., Bertelsmann and Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, t. 166. i 178. i navedenu sudsku praksu).
- 96 Komisija nije obvezna zauzeti stajalište o svim argumentima koje su istaknule zainteresirane osobe, nego je dostatno da izloži činjenice i pravna stajališta koja imaju ključnu važnost u strukturi odluke. Posebice nije obvezna definirati svoje stajalište o pitanjima koja su očito nevažna, beznačajna ili potpuno sporedna (presude od 15. lipnja 2005., Corsica Ferries France/Komisija, T-349/03, EU:T:2005:221, t. 64., i od 16. lipnja 2011., Air liquide/Komisija, T-185/06, EU:T:2011:275, t. 64.).

- 97 Glede odluka koje obveze poduzete sukladno članku 9. Uredbe br. 1/2003 čine obvezujućima, Komisija ispunjava svoju dužnost obrazlaganja navođenjem činjeničnih i pravnih elemenata koji su je naveli da zaključi da ponuđene obveze otklanjaju probleme tržišnog natjecanja koje je identificirala na tako adekvatan način da više nije potrebno da ona djeluje.
- 98 U ovom predmetu, uvodne izjave 48. do 90. (stavci 5.1. do 6.7.) pobijane odluke odnose se na obveze koje je predložio TR i na reakcije trećih strana na navedene obveze.
- 99 Iz toga slijedi da je Komisija objasnila, s jedne strane, razloge zbog kojih obveze otklanjaju istaknute probleme i, s druge strane, uzimanjem u obzir zapažanja trećih strana, zašto pitanja istaknuta u navedenim zapažanjima prekoračuju probleme tržišnog natjecanja istaknute u preliminarnoj ocjeni (uvodne izjave 77., 84., 86. i 89. pobijane odluke). U pogledu konkretnog prigovora tužitelja, valja utvrditi da se uvodna izjava 77. pobijane odluke odnosi na činjenicu da je određeni broj trećih strana vjerovao da bi konkurenti trebali imati pristup oznakama RIC jer bi bili u najboljem položaju pružiti korelacijske tablice i tehničku podršku. Iz uvodne izjave 78. pobijane odluke jasno proizlazi da je Komisija smatrala da bi dopuštanje pristupa oznakama RIC konkurentima TR-a prekoračilo ono što je nužno za otklanjanje problema tržišnog natjecanja. U uvodnoj izjavi 79. pobijane odluke Komisija je dodala da će „prema predloženim obvezama trećim razvojnim programerima biti dopušteno da pružaju konkurentne tržišne podatke s referentnim opisnim podacima vezanima uz oznake RIC (iako ne i same oznake RIC) kad treći razvojni programeri nisu sami mogli uspješno završiti mapiranje” i da će „ta izmjena informacija omogućiti konkurentskim dobavljačima da mapiraju vlastitu referentnu simboliku na način koji dopušta trećem razvojnom programeru izvršavanje točnog i učinkovitog mapiranja”.
- 100 Iz gore navedenog slijedi da je Komisija ispunila svoju obvezu obrazlaganja jasnim i nedvosmislenim navođenjem činjeničnih elemenata i pravnih aspekata koji su je doveli do zaključka da su obveze bile dovoljne za otklanjanje istaknutih problema tržišnog natjecanja. Budući da ti detaljni navodi omogućavaju Općem sudu učinkovit nadzor nad Komisijinim korištenjem njezine diskrecijske ovlasti u pobijanoj odluci, valja zaključiti da je pobijana odluka u tom pogledu dovoljno obrazložena.
- 101 Nadalje, iako je Komisija obvezna obrazložiti razloge za odluku koju donosi, nije obvezna objasniti zašto nije donijela drugačiju odluku (vidjeti u tom pogledu sudsku praksu navedenu u točkama 95. i 96.)
- 102 Nadalje, u dijelu u kojem se argumenti tužitelja mogu razumjeti kao kritike prikladnosti konačnih obveza, potrebno je podsjetiti da se to pitanje ne odnosi na bitnu povredu postupka koja bi pobijanu odluku mogla učiniti nezakonitom, nego na ispitivanje osnovanosti Komisijine ocjene obveza ponuđenih za otklanjanje problema tržišnog natjecanja koje je istaknula (vidjeti, u tom pogledu, presudu od 2. travnja 1998., Komisija/Sytraval i Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, t. 67.), a to pitanje je već ispitivano u kontekstu prvog, drugog i trećeg tužbenog razloga iz ove tužbe.
- 103 Slijedi da četvrti tužbeni razlog treba odbiti i, posljedično, tužbu u cijelosti.

Troškovi

- 104 Sukladno članku 134. stavku 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.
- 105 Budući da tužitelj nije uspio u postupku, treba mu naložiti snošenje troškova, sukladno zahtjevu Komisije i intervenijenta.

Slijedom navedenoga,

OPĆI SUD (osmo vijeće)

rješava:

- 1. Tužba se odbija.**
- 2. Morningstar, Inc. nalaže se snošenje vlastitih troškova.**

Gratsias

Kancheva

Wetter

Proглашено na javnoj raspravi u Luxembourggu 15. rujna 2016.

Potpisi